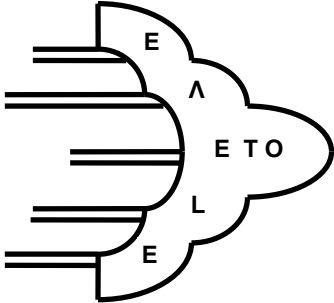

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Επιδαύρου & Αρτέμιδος 6, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:
Σωκράτη Τσάκωνα 5, 15236 ΠΕΝΤΕΛΗ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:
Τηλ.: 210-8042313, 210-8619521, 210-6838254
Τηλεομ.: 210-8068299, 210-8042385
Ηλ.Ταχ.: valeonti@otenet.gr
Ιστότοπος: <http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma.htm>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.57 Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2002
ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

4^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

Ανακοίνωση-Πρόσκληση για υποβολή περίληψεων

Η Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), το Πανεπιστήμιο Πατρών (ΠΠ), το Ιόνιο Πανεπιστήμιο (ΙΠ), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών (ΙΦΑ), τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ), το Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου (ΙΕΛ), τον Οργανισμό για τη Διεθνοποίηση της Ελληνικής Γλώσσας (ΟΔΕΓ) και τον Πανελλήνιο Σύλλογο Επαγγελματιών Μεταφραστών (ΠΣΕΜ) διοργανώνουν το 4^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία».

Σκοπός του Συνεδρίου είναι η παρουσίαση της κατάστασης της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας στις σημερινές συνθήκες, όπως διαμορφώνεται στο πολύγλωσσο περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνάρτηση και με τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της εξελισσόμενης ήδη Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Η **θεματολογία** του Συνεδρίου είναι:

1. Ιστορική θεώρηση
2. Γλωσσολογικές-Οντολογικές αρχές Ορολογίας με εστίαση στην Ελληνική Ορολογία (αρχές και μέθοδοι οροδοσίας κτλ.)
3. Ορολογικοί πόροι (ειδικά ερμηνευτικά ή πολύγλωσσα λεξικά, συλλογές όρων, σώματα ειδικών κειμένων)
4. Τυποποίηση Ορολογίας (διεθνοποίηση εννοιών και διαγλωσσική τυποποίηση και αντιστοίχιση όρων)
5. Νέες Τεχνολογίες και Ορολογία
6. Η Ορολογία στη Μετάφραση.
7. Δραστηριότητα φορέων και οργάνων Ορολογίας.

Το Συνέδριο είναι ανοικτό σε όποιον ενδιαφέρεται για την Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Επίσημες γλώσσες του Συνεδρίου είναι η ελληνική, η αγγλική και η γαλλική γλώσσα.

Το Συνέδριο θα διεξαχθεί στην **Αθήνα** στις **30-31 Οκτωβρίου και 1 Νοεμβρίου 2003**.

Καλούνται

οι εισηγητές που επιθυμούν να παρουσιάσουν εργασία για ανακοίνωση στο συνέδριο, να υποβάλουν **περίληψη**. Η περίληψη θα πρέπει να είναι σε μια από τις επίσημες γλώσσες του συνεδρίου και δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 150 λέξεις. Στο φύλλο της περίληψης θα πρέπει να αναγράφεται η φράση **4^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα, 30-31 Οκτωβρίου και 1 Νοεμβρίου 2003**, ο τίτλος της ανακοίνωσης και τα στοιχεία (*ονοματεπώνυμο, ιδιότητα, ταχ. Διεύθυνση, τηλέφωνο, τηλεομοιότυπο, ηλ-διεύθυνση*) του συγγραφέα ή των συγγραφέων.

Το κείμενο της περίληψης πρέπει, μέχρι και τις **15 Μαρτίου 2003**, να σταλεί, ως **συνημμένο** ηλεκτρονικό κείμενο **doc** (WORD 97 ή WORD 2000) στην ηλεκτρονική διεύθυνση valeonti@otenet.gr ή να σταλεί, εκτυπωμένο και σε δισκέτα, ταχυδρομικώς στη διεύθυνση:

Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας
Σ. Τσάκωνα 5
152 36 ΠΕΝΤΕΛΗ.

Η Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου θα αποφασίσει για τις αποδεκτές ανακοινώσεις ως τις **15 Απριλίου 2003**. Στους συγγραφείς που θα επιλεγούν θα δοθούν πρόσθετες πληροφορίες για την επεξεργασία των πλήρων κειμένων των ανακοινώσεων, τα οποία θα πρέπει να παραληφθούν από την ΕΛΕΤΟ, σε ηλεκτρονική μορφή, πριν από τις **30 Ιουνίου 2003**. Για πληροφορίες:

Γραμματεία του Συνεδρίου:

κος Α. Αλεξόπουλος, τηλ. 210 6118911

κος Τ. Ορφανός: τηλ. 210 6111020

κος Ι. Σαριδάκης, τηλ. 210 2120113,

κα Π. Παπαδοπούλου, τηλ. 210 9323243

Τηλεομοιότυπο: 210 8068299

Ηλ.Ταχ.: torfanos@ote.gr - aalexopoulos@ote.gr

Ιστότοπος: <http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma.htm>

Η Οργανωτική Επιτροπή

OROGRAMMA No 57, November-December 2002, ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Sokrati Tsakona 5 & Iatridi

GR-152 36 PENTELI GREECE

Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με Ορολογία (Διαρκής Πίνακας του «Ο»)

Σε κάθε φύλλο του «Ο» ο Πίνακας Συνεδρίων/Συμποσιών/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται περιλαμβάνει – σε ενιαία αρίθμηση – εκδηλώσεις που έχουν σχέση με Ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον, στον Ευρωπαϊκό ή Παγκόσμιο χώρο. Η πληροφόρηση του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται κυρίως από τη συχνή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το **Infoterm** (Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία – Ιστότοπος: <http://linux.infoterm.org/>), του οποίου η ίδια είναι μέλος.

Κάθε φορά αφαιρούνται από τον Πίνακα οι εκδηλώσεις που έχουν ήδη διεξαχθεί και προστίθενται άλλες μελλοντικές που είναι στη φάση της διοργάνωσης. Η σειρά στον Πίνακα ακολουθεί την χρονολογική σειρά με την οποία πρόκειται να πραγματοποιηθούν οι εκδηλώσεις.

1. VIEWDET 2002 – Διεθνής Εργομήγυρη της Βιέννης σχετικά με Τηλεκπαίδευση, Τηλεκατάρτιση, ηλ-Μάθηση και ηλ-Παιδεία, 5-7 Δεκεμβρίου 2002, Πανεπιστήμιο Τεχνολογίας της Βιέννης.(Πληροφορίες: <http://www.telab.tuwien.ac.at/Viewdet2002.html>).
2. Το Συνέδριο «TAMA South Africa 2003» (Terminology in Advanced Management Applications) θα γίνει στην Πρετόρια 17-21 Φεβρουαρίου 2003. Πληροφορίες: <http://www.tama-sa.gov.za>
3. Το 3^ο Διεθνές Συνέδριο Ναυτιλιακής Ορολογίας – Επικοινωνία και Παγκοσμιοποίηση – θα γίνει στη Λισαβόνα στις 23-24 Ιουνίου 2003. Διοργανωτής: Ινστιτούτο Θεωρητικής και Υπολογιστικής Γλωσσολογίας. Πληροφορίες: <http://www.infoterm.org>
4. Το 14^ο Ευρωπαϊκό Συμπόσιο για την επικοινωνία, καλλιέργεια, γνώση μέσω ειδικών γλωσσών (LSP) 18-22 Αυγούστου 2003, Πανεπιστήμιο του Surrey, Guildford, UK. Πληροφορίες: <http://www.computing.surrey.ac.uk/lsp2003/>

διατηρήσει τη λέξη, αλλά βέβαια στα νέα ελληνικά ο οβελίσκος δεν είναι ούτε στέκα του μπυλιάρδου, ούτε μικρή σούβλα, αλλά κάτι πολύ ογκωδέστερο που πολύ δύσκολα καταπίνεται, έστω και μεταφορικά.

Για κάποιον που με πλάγια μέσα πετυχαίνει κάτι, κυρίως δε να προσληφθεί κάπου ή να προσποριστεί κάποιο ευεργέτημα που δεν δικαιούται, λέμε ότι **"μήπκε από το παράθυρο"**. Η φράση φαίνεται γέννημα-θρέμμα της νεοελληνικής πραγματικότητας, όμως η πρώτη μορφή της απαντά σχεδόν δυο χιλιάδες χρόνια νωρίτερα, στον Πλούταρχο. Ένα από τα έργα του είναι τα *Συμποσιακά*, στα οποία εξετάζονται διάφορα "προβλήματα" που αφορούν τα συμπόσια ή που συνηθίζονταν να συζητούνται στα συμπόσια-θεατικές κουβέντες του κρασιού, περίτεχνα δουλεμένες. Σε μια τέτοια κουβέντα, θέμα της συζήτησης είναι αν πρέπει ο οικοδεσπότης να τοποθετεί τους προσκαλεσμένους του σε συγκεκριμένες θέσεις ή μήπως είναι καλύτερο να τους αφήνει να διαλέγουν οι ίδιοι τις θέσεις τους. Εκεί, ο Πλούταρχος, αποκρούοντας τη δεύτερη αυτή άποψη, λέει: **"δέδια μη δοκώμεν τη αυλείω τον τύπον αποκλείοντες εισάγειν τη παραθύρω μετά πολλής αδιαφορίας"**, δηλαδή "φοβάμαι μήπως, από την πολλή φροντίδα να αποφύγουμε τις διακρίσεις, φαίνεται μεν ότι διώχνουμε τη ματαιοδοξία από την πόρτα αλλά στην πραγματικότητα την βάζουμε μέσα από το παράθυρο". Χρήση πολύ όμοια με τη σημερινή.

Η τρίτη φράση που θα εξετάσω είναι εκείνη που μιλάει **"για την αγελάδα που κλωσάει την καρδάρα με το γάλα και τη χύνει"**. Η φράση αυτή χρησιμοποιείται αρκετά συχνά στις εφημερίδες· θυμάμαι μάλιστα συνέντευξη πολιτικού, ο οποίος, όταν του επισήμαναν ότι η συμπεριφορά του μοιάζει με της αγελάδας που χύνει την καρδάρα με το γάλα, δηλαδή ότι με μια του ενέργεια χαλάει όσα έχει κερδίσει από μακρόχρονες προσπάθειες, απάντησε ευφυσώς ότι "βεβαίως το βλέπετε από τη σκοπιά του αγελαδοτρόφου· για την αγελάδα δεν είναι κακό να χύνει το γάλα." Ομολογώ ότι εντύπωσή μου ήταν ότι η φράση είναι πρόσφατο δάνειο από άλλη γλώσσα. Διαβάζοντας όμως τον Λιβάνιο, τον τελευταίο ίσως μαχόμενο εθνικό συγγραφέα της 5^{ης} αιώνας αρχαιότητας, βρήκα μια επιστολή του στην οποία προτρέπει κάποιον να μη μιμηθεί την αγελάδα της παροιμίας και να μην χύσει με μια κλωτσιά όσο γάλα μαζεύτηκε: **"μη την εν τη παροιμία μιμείσθαι βουν μηδ' ο ημέλχθη γάλα λακτίσαντα εκχέαι"** Βλέπουμε ότι η φράση ήταν ήδη παροιμιώδης από την εποχή του Λιβανίου, αν και, από μια πρόχειρη έρευνα, οι αρχαίοι παροιμιολογικοί φαίνεται να μιλάνε όχι για αγελάδα, παρά για την "αίγα από τη Σκύρο" (τη Σκυρία αίγα): **αι γαρ κατά Σκύρον αίγες πολύ γάλα αφείσαι, είτα ανατρέπουσιν το αγγείον**.

Τη σχετική σελίδα θα τη βρείτε στη διεύθυνση:

http://members.tripod.com/~sarant_2/language.html

«ΑΝΟΙΧΤΕΣ ΘΥΡΕΣ» στο ΙΕΛ

Ο εορτασμός της 10χρονης προσφοράς του Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ) στο χώρο της καινοτομίας στην επεξεργασία του φυσικού προς τον τεχνητό λόγο, σημαίνει ταυτόχρονα και την συγκομιδή αντίστοιχων προϊόντων, των οποίων η παρουσία και η χρήση στην ελληνική και ξένη αγορά σημαίνει κέρδος για την ελληνική γλώσσα.

Κάθε φορά που καινοτομεί το ΙΕΛ κερδίζει η Ελληνική Γλώσσα διαχρονικά. Αυτήν την απλή σκέψη θέλει να μοιραστεί η ΕΛΕΤΟ με τους αναγνώστες του Ορογράμματος επ' ευκαιρία της εορταστικής ημερίδας-συνεδρίου με τίτλο «Ανοιχτές Θύρες».

Της επίσημης τελετής (την οποία προλόγισε ο Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας κ. Δ. Δενιάζος) προηγήθηκε παρουσίαση ΛΥΣΕΩΝ από διακεκριμένους ερευνητές σχετικά με τα ζητήματα:

- α) Εξαγωγής (Γ. Παλιούρας, ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ)
  - β) Ταξινόμησης (Γ. Ταμπουρατζής, ΙΕΛ)
  - γ) Διαχείρισης (Γ. Καρβέλης, 01 Πληροφορική)
  - δ) Ανάκτησης (Σ. Πιπερίδης, ΙΕΛ)
- της γνώσης/ πληροφορίας και της
- ε) Σημαιολογικής πρόσβασης στην πληροφορία (Π. Κωνσταντόπουλος – Παν. Κρήτης)

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Λάβαμε – και ευχαριστούμε – τα ακόλουθα περιοδικά:

- **Οικονομική Βιομηχανική Επιθεώρηση**, τεύχ.783, Οκτ. 2002.
- **Χρονικά**, φύλλο 181, Σεπτ.-Οκτ. 2002.
- **Ερευνώντας** τεύχ. 10, Σεπτ. 2002.
- **Καταναλωτής**, τεύχ. 326, Οκτ. 2002.
- **Η Γλώσσα μας**, αρ. φύλ. 112, Αύγ. 2002.

Τρεις "σύγχρονες" αρχαίες φράσεις

Από τις **«Σελίδες για τη γλώσσα»** στον ιστότοπο του Νίκου Σαραντάκου αναδημοσιεύουμε:

«Πολλές παροιμιώδεις και ιδιωματικές φράσεις που χρησιμοποιούμε στον σημερινό προφορικό και γραπτό μας λόγο προέρχονται από τα αρχαία ή έστω τα παλαιότερα ελληνικά. Θα αναφέρουμε εδώ τρεις φράσεις που μοιάζουν εξαιρετικά σύγχρονες, κι όμως έχουν την απαρχή τους ή το αντίστοιχό τους στην αρχαία γραμματεία.

Για κάποιον που έχει στάση υπερβολικά ευθυτενή, συχνά μάλιστα και ύφος επηρμένο, λέμε ότι στέκεται **"σαν να έχει καταπιεί στέκα"**. Η έκφραση είναι σύγχρονη, αλλά ακριβώς αντίστοιχη εικόνα βρίσκουμε στον Επίκτητο, ο οποίος απευθυνόμενος σε κάποιον που θέλει να τον θαυμάζουν, του λέει: **"τι ουν ημίν οβελίσκον καταπιών περιπατείς;"** Οβελίσκος εδώ είναι η μικρή σούβλα (υποκοριστικό του οβελός) και δυστυχώς στη νεοελληνική μετάφραση που έχω υπόψη μου ο μεταφραστής θεωρεί καλό να

Στη συνέχεια, παρουσιάστηκαν από ερευνητές του ΙΕΛ

- A. οι σειρές προγραμμάτων της Γλωσσικής Εκπαίδευσης: Λογομάθεια, Φιλολογία, Θύμησις, προγράμματα για την εκμάθηση-στήριξη της Νεοελληνικής ως μητρικής και ως ξένης γλώσσας, καθώς και οι σειρές για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα: Ηρόδοτος, Ανθολόγιο, Ομηρικά Έπη,
- B. τα γλωσσικά εργαλεία για τη Γλωσσική Τεχνολογία: Συμφωνία, Εκφωνητής, Tr.Aid και ο Εθνικός Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας (ΕΘΕΓ).

Αυτό που αποκομίζει ο ενημερωνόμενος επισκέπτης στο ΙΕΛ είναι η αίσθηση μιας πραγματικότητας που συνοψίζεται με τη λέξη «ΚΥΨΕΛΗ».

Στην κυψέλη αυτή της επεξεργασίας του λόγου γίνεται η αρμονική μεταφορά του «φυσικού» προς το «τεχνητό» λόγο κάτω από την ισχυρή, άοκνη και εμπνευσμένη φροντίδα του καθηγητή Γ. Καραγιάννη, Διευθυντή του ΙΕΛ και στυλοβάτη του.

Στο σημείο διεπαφής του φυσικού με το τεχνητό, εκεί ακριβώς, συντελείται η συνειδητοποιημένη τάξη. Η έρευνα του ΙΕΛ και τα προϊόντα του στοχεύουν εκεί και στη φιλική μεταφορά της τακτικής πληροφορίας τόσο στα στάδια παραγωγής, αξιολόγησης, ταξινόμησης, αρχειοθέτησης, χρήσης, όσο και στα στάδια αναγνώρισης, αναζήτησης, ανάκτησης της πληροφορίας.

Πολλοί οι φερέλιπδες ερευνητές στο ΙΕΛ, τόσο στο Επιστημονικό Συμβούλιο όσο και στο στίβο της καθημερινής άσκησης, στους οποίους η ΕΛΕΤΟ απευθύνει θερμά συγχαρητήρια, προσθέτοντας και την ευχή αυτό το έργο να το χαρούν περισσότεροι χρήστες στον ευρύτερο χώρο των ελληνοιστών και στην Αλλοδαπή.

Οι αρμόδιοι καλούνται να συνδράμουν προς αυτήν την κατεύθυνση.

Για την ΕΛΕΤΟ

M.K.

Εκδόθηκε το Αντίστροφο Λεξικό

Ός τώρα μπορούσαμε να συμβουλευόμαστε το «Αντίστροφο Λεξικό της Νεοελληνικής» της καθηγήτριας Άνας Αναστασιάδη-Συμεωνίδη (εκλεκτού μέλους της ΕΛΕΤΟ) και των συνεργατών της μόνο στο Ίντερνετ. Ο σχετικός ιστότοπος είναι:

<http://kantor.komvos.edu.gr/dictionaries/dictOnline/DictOnlineRev.htm>.

Τώρα, όμως, το Αντίστροφο Λεξικό έχει εκδοθεί σε έντυπη μορφή: είναι ένας σημαντικός τόμος που μας έστειλε η συγγραφέας και την ευχαριστούμε θερμά: ο τόμος ήδη κοσμεί τη βιβλιοθήκη της ΕΛΕΤΟ.

Το Αντίστροφο Λεξικό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την ορολογική εργασία. Οι λέξεις ταξινομούνται σε αλφαβητική σειρά από το τέλος προς την αρχή, πράγμα που σημαίνει ότι βρίσκονται πλάι-πλάι οι λέξεις με την ίδια παραγωγική κατάληξη ή με το ίδιο δεύτερο συνθετικό: επομένως προσφέρονται για διερεύνηση της έκτασης και έντασης με την οποία χρησιμοποιούνται στην νεοελληνική τα διάφορα καταληκτικά οροστοιχεία στην παραγωγή και σύνθεση.

Ήδη από την ηλεκτρονική του μορφή στο Ίντερνετ, το Αντίστροφο Λεξικό αποτελεί εξαιρετικής σπουδαιότητας έργο αναφοράς για το ορολογικό έργο των Συλλογικών Μελών και Ομάδων της ΕΛΕΤΟ. Συχνά γίνεται μνεία της χρήσης και σπουδαιότητάς του, αφού αποτελεί μοναδικό σύγχρονο βοήθημα στη λειτουργία της οροδοσίας γιατί οι πληροφορίες σύνθεσης και παραγωγής λέξεων που μας παρέχει είναι πολύτιμες για τη δημιουργία σύγχρονων σύμπλοκων όρων και δεν είναι δυνατό να αντληθούν από τα συνήθη λεξικά.

K.B.

ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ – ΜΕΛΩΝ

Προσοχή! Νέος αριθμός τραπεζικού λογαριασμού!

Η εξόφληση των συνδρομών των μελών γίνεται:

1 με απευθείας πληρωμή στην ταμία της ΕΛΕΤΟ,
κα Α. Γκόνου,
Λ. Κατσώνη 16,
145 61 Κηφισιά
τηλ.: 210-8019550

ή
2 με καταβολή στον τραπεζικό λογαριασμό της ΕΛΕΤΟ
(Εθνική Τράπεζα Ελλάδος 671/48010084). **Προσοχή! Κατά την κατάθεση να ζητάτε να καταχωρηθεί το όνομά σας.**

Στην περίπτωση 2 είναι απαραίτητο τα μέλη να στέλνουν φωτοαντίγραφο της απόδειξης ταχυδρομικώς στη διεύθυνση της ΕΛΕΤΟ ή τηλεομοιοτυπικά την απόδειξη στον αριθμό 210 8068299 ή ηλ-μήνυμα στη διεύθυνση valeonti@otenet.gr.

Cognitive dissonance: γνωστική ασυμφωνία, δυσαρμονία ή κάτι άλλο;

– και από μια άλλη σκοπιά –

Με την συνδρομή της Ψυχολογίας, της Κυβερνητικής και της Ορολογίας η επικοινωνία μεταξύ επιστημόνων και επιστημόνων και γενικού κοινού πραγματοποιείται μέσα σε καλύτερες συνθήκες.

Είναι γνωστό ότι από τη στιγμή που τόσο η Θεωρία των Συστημάτων, η Συστημική επιστήμη, όσο και η Κυβερνητική έκαναν χρήση της έννοιας του Συστήματος ήτοι του όλου, το οποίο απαρτίζουν συμβατά μέρη και του οποίου η λειτουργία πραγματοποιείται χάριν των δομών και των σχέσεών τους, από τότε η έννοια της μνήμης παύει να θεωρείται πλέον ως στατικός αποθηκευτικός χώρος γνώσεων, αλλά εμφανίζεται ως το δυναμικό φυσικό σύστημα επεξεργασίας της πληροφορίας¹. Την επεξεργασία της πληροφορίας από το όργανο λήψης εμπλουτίζουν οι έννοιες της ικανότητας λήψης, εκτίμησης, χρήσης της πληροφορίας αυτής. Ωστόσο η αξιολόγηση της εξίσωσης της αντικειμενικής αξίας της πληροφορίας και της αντίστοιχης ορθής εκτίμησης της σημασίας της είναι διαδικασία η οποία εδράζεται στην ορθή λειτουργία του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος και του μαθησιακού περιβάλλοντος του ατόμου.

Όταν υπάρχει έλλειμμα στην ανωτέρω εξίσωση, είτε αυτό είναι διαδικαστικό ή λειτουργικό, τότε επηρεάζεται η ικανότητα ορθής αντιστοίχισης της αξίας της πληροφορίας και της εκτίμησης της από δεδομένο λήπτη και έχουμε το φαινόμενο της «γνωστικής ασυμφωνίας». Ο όρος είναι δόκιμος στους Έλληνες ψυχολόγους και προέρχεται από τον όρο «cognitive dissonance» όρος νεολογικός της δεκαετίας του 80 (1982 Leon Festinger). Άραγε ο όρος που προσέφεραν οι ψυχολόγοι καλύπτει την έννοια αυτή για τους ορολόγους;

Με τη συμβολή της Αργυρώς Χατζηϊωάννου² με την ερώτησή της αν το έλλειμμα αυτό οφείλεται στη λειτουργία ή την διαδικασία, τα πράγματα εμπλουτίζονται στον προβληματισμό τους. Μήπως ο όρος «γνωστική δυσλειτουργία» θα κάλυπτε σε περίπτωση όπου το έλλειμμα ανάγεται σε λειτουργικό ελάττωμα; Επίσης, ο όρος «γνωστική δυσαρμονία» θα ήταν, σύμφωνα με τον

¹ Ο όρος πληροφορία σημαίνει εδώ: γνώση {τεχνογνωσία}

² Αργυρώ Χατζηϊωάννου, MD, PhD, Επίκουρη καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής Πανεπ. Αθηνών, Ιατρός δερματολόγος, αφοροδισιολόγος, τοξικολόγος, βιοχημικός.

Αναλογικό Κανόνα³, εγγύτερος στο «dissonance»; Σε κάθε περίπτωση, όταν η χρήση καθιερώσει έναν όρο είναι δυσκολότερη η αντικατάστασή του· ωστόσο η ίδια έννοια είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί σε άλλα πεδία γνώσης όπως η Διδακτική, η Γλωσσολογία, η Ορολογία, με διαφορετικό όρο, αρκεί το περιβάλλον και τα συγκείμενα να το επιτρέπουν.

Αυτό δεν δικαιολογεί βεβαίως την πολυσημία στην Ορολογία. Απλώς πρόκειται για «απόχρωση της έννοιας» εν χρήσει σε διάφορα πεδία γνώσης όπου ακριβέστεροι και λεπτότεροι όροι πρέπει να είναι εφικτοί.

M.K.

Αγγλικός όρος	Προτιμώμενος όρος	Αποδοκιμαζόμενος όρος
(en)code	(εγ)κωδικεύω	κωδικοποιώ
(en)coding	(εγ)κωδίκευση	κωδικοποίηση
(en)coder	(εγ)κωδικευτής	κωδικοποιητής
decode	αποκωδικεύω	αποκωδικοποιώ
decoding	αποκωδίκευση	αποκωδικοποίηση
decoder	αποκωδικευτής	αποκωδικοποιητής
transcode	διακωδικεύω	διακωδικοποιώ
transcoding	διακωδίκευση	διακωδικοποίηση
transcoder	διακωδικευτής	διακωδικοποιητής
codex	κωδαποκωδικευτής	κωδοαποκωδικοποιητής
vocoder	κωδικευτής φωνής	κωδικοποιητής φωνής
...	...	...

Βάση Όρων Πληροφορικής στο Ίντερνετ

Μια προσφορά της ΕΛΕΤΟ και του Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ

Ψάχνετε για αντιστοιχίες όρων Πληροφορικής (ή γενικότερα της Τεχνολογίας Πληροφοριών) στις γλώσσες **ελληνική, αγγλική** και **γαλλική**;

Επισκεφτείτε τον ιστότοπο:

www.cs.aueb.gr/ELETO-INFORTERM/

Είναι προσφορά της **ΕΛΕΤΟ** και του **Τμήματος Πληροφορικής** του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών για **ελεύθερη διάθεση** στο Ίντερνετ της **Βάσης όρων INFORTERM** όπου έχουν περιληφθεί **διεθνώς τυποποιημένες αντιστοιχίες** όρων Πληροφορικής. Οι όροι της Βάσης έχουν εκπονηθεί από το συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ: ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1⁴.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ⁵ έλα κι εσύ

Όροι «εν παροπλισμώ»

Ο **όρος**, ως **λεκτική κατασήμανση** της **έννοιας** (Πρότυπο **ISO 1087-1**)⁶ δεν έχει «στατικό» χαρακτήρα, αλλά διορθώνεται, τροποποιείται και βελτιώνεται ώστε να αντιπροσωπεύει καλύτερα (ορθότερα) την έννοια και, γενικά, εξελίσσεται και αυτός μαζί της.

Ένας όρος – σύμφωνα με το ανωτέρω Πρότυπο – αξιολογείται με βάση την **ορολογική αποδεκτότητά** του και χαρακτηρίζεται, ανάλογα, ως **προτιμώμενος όρος**, **αποδεκτός όρος** ή **αποδοκιμαζόμενος όρος**. Ο **προτιμώμενος όρος** είναι **ένας για κάθε έννοια**, ενώ για την ίδια έννοια μπορεί να υπάρχουν ένας ή περισσότεροι **συνώνυμοι όροι** που θεωρούνται **αποδεκτοί όροι**. Οι **αποδοκιμαζόμενοι όροι** είναι όροι των οποίων δεν συνιστάται η χρήση (είτε είναι όροι απαρχαιωμένοι, που έχουν χρησιμοποιηθεί παλαιότερα και έχουν – επίσημα ή ανεπίσημα – εγκαταλειφθεί, είτε είναι όροι που δεν καλύπτουν ορθά την αντιστοιχία όρου-έννοιας και προκαλούν σύγχυση εννοιών στη χρήση τους, είτε έχουν κριθεί ακατάλληλοι για τα σημερινά γλωσσικά δεδομένα) και οι οποίοι έχουν αντικατασταθεί από **προτιμώμενους** και ενδεχομένως και από **αποδεκτούς όρους**.

Η πρακτική των Ομάδων Ορολογίας (της ΕΛΕΤΟ, του ΕΛΟΤ κτλ.) είναι πριν κατατάξουν έναν εν χρήσει όρο ως **αποδοκιμαζόμενο όρο** να τον αφήνουν για ένα διάστημα ως **αποδεκτό όρο** για να χρησιμοποιείται παράλληλα με τον **προτιμώμενο όρο**, ώστε να γίνει ευρύτερα γνωστή η ταυτοσημία των δύο όρων.

Ως παράδειγμα των ανωτέρω, αναφέρουμε τους όρους του ακόλουθου πίνακα για την απόδοση – από τη ΜΟΤΟ⁷ – μελών της οικογένειας αγγλικών όρων που αφορούν το ρήμα **code** :

Πρέπει να τονίσουμε, όμως, ότι από τους όρους που αποσύρονται από τη χρήση, **κανένας, έστω και αν έχει χρησιμοποιηθεί σε ελάχιστο βαθμό, δεν καταργείται ολοσχερώς**. Ο χαρακτηρισμός του ως **αποδοκιμαζόμενου όρου**, αλλά και το ουσιαστικό σταμάτημα της χρήσης του, δεν συνεπάγονται την εξαφάνισή του από τα Ειδικά Λεξικά ή τις Βάσεις Όρων του αντίστοιχου θεματικού πεδίου.

Στο θέμα αυτό ασπαζόμαστε πλήρως την άποψη του καθηγητή Γ. Καραγιάννη (εκλεκτού μέλους της ΕΛΕΤΟ) ότι σήμερα, στην Κοινωνία της Πληροφορίας, για να καλύψουμε την ανάγκη πρόσβασης σε όλο το περιεχόμενο της ανθρώπινης γνώσης, χρειαζόμαστε «**όλους τους χρησιμοποιηθέντες κατά καιρούς όρους, γιατί τελικός στόχος είναι η υποστήριξη της ανάκτησης της πληροφορίας που απαιτεί όλους τους όρους που απαντώνται στα προς ανάκτηση κείμενα**»⁸.

Εν κατακλείδι, οι αποσυρόμενοι από τη χρήση όροι, δεν καταργούνται, αλλά υφίστανται ένα είδος «παροπλισμού». Η πρόσβαση σ' αυτούς πρέπει να είναι δυνατή από κάθε ενδιαφερόμενο, γιατί μέσω αυτών μπορεί να έχει περιγραφεί γνώση και πληροφορία πολύτιμη η οποία ενυπάρχει σε σχετικές πηγές και πρέπει να μπορεί, οποτεδήποτε χρειαστεί, να αντληθεί από τις πηγές αυτές.

K.B.

“ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ”

Το “Ορογράμμα” είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:

B. Α. Φιλόπουλος
Πρόεδρος ΕΛΕΤΟ

Σύνταξη:

K. Βαλεοντής
M. Καρδούλη
A. Λάμπρου-Γκόνου
B.Α.Φιλόπουλος

Τηλέφωνα:

πρωί: 210-6118986, 210-8619521

εσπέρα: 210-8042313, 210-8619521

Τηλεμοιότητα: 210-8068299, 210-8042385

Ηλ. Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος Ίντερνετ: <http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι ευανάγνωστα, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη τους, το πλήρες όνομα του οποίου είναι στη διάθεση της Σύνταξης. Η Σύνταξη του “Ο” συνήθως δεν παρεμβαίνει, ούτε σχολιάζει.

Επιτρέπεται ελεύθερα η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή ολόκληρου ή μέρους του “Ο” με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

³ Κώστας Βαλεοντής, Ο Αναλογικός Κανόνας στην υπηρεσία της σύγχρονης Ελληνικής Ορολογίας, Πρακτικά 1^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», ΕΛΕΤΟ 1997, σ. 33-52.

⁴ ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1: Ομάδα Εργασίας 1 “Ορολογία Πληροφορικής” της Τεχνικής Επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ48 «Ηλεκτρονική Επεξεργασία Πληροφοριών», του ΕΛΟΤ.

⁵ ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

⁶ Διεθνές Πρότυπο ISO 1087-1 «Ορολογική εργασία – Λεξιλόγιο – Μέρους 1: Θεωρία και εφαρμογή»

⁷ ΜΟΤΟ: Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας, Ομάδα Εργασίας της Τεχνικής Επιτροπής “Τηλεπικοινωνίες” (ΤΕ-Τ), Συλλογικό Μέλος της

ΕΛΕΤΟ. Λειτουργεί με την ευθύνη και υποστήριξη του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ), στα πλαίσια επίσημης συνεργασίας με τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ).

⁸ Γ. Καραγιάννης, Εθνικό Πρόγραμμα Ορολογικού Συντονισμού (ΕΠΟΣ) – Στρατηγική μελέτη, μεθοδολογία και στόχοι, Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», ΕΛΕΤΟ 2001, σ. 324-330